

Izjava

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Izjava 05/2021 o Aktu o upravljanju podacima s obzirom na promjene zakonodavstva Donesena 19. svibnja 2021.

Europski odbor za zaštitu podataka donio je sljedeću izjavu:

Dana 9. ožujka 2021. Europski nadzornik za zaštitu podataka i Europski odbor za zaštitu podataka donijeli su Zajedničko mišljenje o prijedlogu Akta o upravljanju podacima¹, koje je također predstavljeno Europskom parlamentu na saslušanju u Odboru LIBE održanom 16. ožujka 2021.²

Europski odbor za zaštitu podataka pomno prati rad suzakonodavaca na ovoj važnoj zakonodavnoj inicijativi, koja, podsjećamo, sadrži odredbe o obradi podataka, uključujući osobne podatke, u kontekstu ponovne uporabe podataka u posjedu tijelâ javnog sektora, u kontekstu „usluga razmjene podataka” (koje bi također obuhvaćale takozvane posrednike podataka) te u kontekstu obrade podataka (uključujući osobne podatke o zdravlju) koju provode organizacije za „podatkovni altruizam”.

Akt o upravljanju podacima imat će ozbiljan učinak na prava i slobode pojedinaca i civilnog društva u cjelini u cijelom EU-u. U većini bi slučajeva obrada osobnih podataka zaista bila temeljna djelatnost prethodno navedenih subjekata³, što znači da će Akt imati učinak na temeljna prava na privatnost i

¹ Zajedničko mišljenje 03/2021 Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskom upravljanju podacima (Akt o upravljanju podacima), dostupno na poveznici: [Zajedničko mišljenje Europskog odbora za zaštitu podataka i Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskom upravljanju podacima \(Akt o upravljanju podacima\) | Europski nadzornik za zaštitu podataka \(europa.eu\)](#)

² Nacrt dnevnog reda saslušanja dostupan je [ovdje](#).

³ Ako to ne bi bila isključiva djelatnost, primjerice u slučaju pružatelja usluga razmjene podataka iz točke (b) članka 9. Akta o upravljanju podacima, odnosi se isključivo na osobne podatke.

zaštitu osobnih podataka, kako su utvrđena člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja) te člankom 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Ta su prava ključni izraz vrijednosti Europske unije.

Bez pouzdanih mjera za zaštitu podataka postoji rizik da (povjerenje u) digitalno gospodarstvo ne bi bilo održivo. Drugim riječima, ponovna uporaba, razmjena i dostupnost podataka mogu donijeti koristi, ali i različite vrste rizika od štete za uključene osobe i društvo u cjelini, što bi imalo gospodarski, politički i društveni učinak na pojedince⁴.

Kako bi se s tim rizicima uhvatilo u koštac i kako bi se oni ublažili te kako bi se poticalo povjerenje pojedinaca, načela i mjere zaštite podataka moraju se primjenjivati od ranih faza osmišljavanja obrade podataka, osobito kada se radi o osobnim podacima koji nisu dobiveni izravno od dotične fizičke osobe/pojedinca. Nadalje, Akt o upravljanju podacima mora biti dosljedan ne samo s Općom uredbom o zaštiti podataka, nego i s ostalim pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom, osobito Direktivom o otvorenim podacima⁵, čime se ispunjava opće načelo vladavine prava i pruža pravna sigurnost za dotične javne uprave, pravne osobe i pojedince.

U obrazloženju Akta o upravljanju podacima navedeno je da je „*međudjelovanje sa zakonodavstvom o osobnim podacima posebno važno. Općom uredbom o zaštiti podataka i Direktivom o e-privatnosti EU je uspostavio čvrst i pouzdan pravni oblik za zaštitu osobnih podataka i standarde za svijet.*“⁶

Osiguranje dosljednosti između Akta o upravljanju podacima i pravne stečevine EU-a u području zaštite podataka

Međutim, kako je istaknuto u Zajedničkom mišljenju, **Akt o upravljanju podacima uključuje nekoliko značajnih nedosljednosti s Općom uredbom o zaštiti podataka, unatoč tome što je u uvodnoj izjavi navedeno da se njime „ne dovodi u pitanje“ Opća uredba o zaštiti podataka⁷.**

Europski odbor za zaštitu podataka primjećuje da te nedosljednosti zasad nisu riješene u nacrtu izvješća odbora ITRE od 26. ožujka 2021.⁸ Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka pozdravlja činjenicu da se kompromisni tekst Predsjedništva Vijeća od 30. ožujka 2021. bavi nekim od pitanja od ključne važnosti iznesenima u Zajedničkom mišljenju⁹.

U svrhu uklanjanja tih nedosljednosti, pozivamo suzakonodavce da pomno razmotre sljedeće¹⁰:

⁴ Primjerice, kad ne bi postojale odgovarajuće mjere za zaštitu podataka, prikupljeni bi se podaci mogli upotrijebiti za izradu detaljnih profila pojedinaca i mogli bi se koristiti na način da se ugrožavaju njihovi interesi (npr. za cjenovnu diskriminaciju ili manipulaciju u kontekstu izbornih kampanja). Vidjeti bilješku 60. na dnu stranice 31. Zajedničkog mišljenja o riziku od uporabe osobnih podataka u nepovezane svrhe.

⁵ Direktiva (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, SL L 172, 26.6.2019., str. 56.

⁶ Obrazloženje, str. 1.

⁷ Vidjeti odjeljak 3.2. Zajedničkog mišljenja.

⁸ Dostupno [ovdje](#).

⁹ Dostupno [ovdje](#).

¹⁰ Vidjeti odjeljak 3.2. Zajedničkog mišljenja, u kojem se ti ključni aspekti ponovno navode na početku točaka koje su razrađene u Zajedničkom mišljenju.

- Prvo, „međudjelovanje” između Akta o upravljanju podacima i Opće uredbe o zaštiti podataka treba biti pojašnjeno u članku 1. Akta o upravljanju podacima, pri čemu se Opća uredba o zaštiti podataka smatra uredbom koja pruža „temelje” za svaki čvrst i pouzdan pravni okvir.
- Drugo, potrebno je provesti integracije i izmjene **definicija/nazivlja** koji se upotrebljavaju u Aktu o upravljanju podacima kako bi bili usklađeni s Općom uredbom o zaštiti podataka.
- Treće, **Aktom o upravljanju podacima bez ikakve bi dvosmislenosti trebalo pojasniti da se obrada osobnih podataka uvijek mora temeljiti na odgovarajućoj pravnoj osnovi u skladu s člankom 6. Opće uredbe o zaštiti podataka**, kao i na posebnom odstupanju u skladu s člankom 9. u slučaju obrade posebnih kategorija osobnih podataka.
- Četvrto, kao preduvjet za jasan pravni okvir, **odredbama Akta o upravljanju podacima trebalo bi utvrditi odnose li se na neosobne podatke, osobne podatke ili oboje** te da se u slučaju „miješanih skupova podataka” primjenjuje Opća uredba o zaštiti podataka¹¹.
- Peto, u Aktu o upravljanju podacima trebala bi se odražavati i ustavna odredba (u skladu s člankom 16. stavkom 2. UFEU-a), prema kojoj su **neovisna nadzorna tijela uspostavljena u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka (tijela za zaštitu podataka) „glavna” imenovana tijela nadležna za zaštitu osobnih podataka i olakšavanje slobodnog protoka osobnih podataka**.

To znači da **tijela za zaštitu podataka moraju biti glavna nadležna tijela u kontekstu Akta o upravljanju podacima te u mjeri u kojoj su uključeni osobni podaci**, uzimajući u obzir tijela javnog sektora, ponovne korisnike, pružatelje usluga razmjene podataka, korisnike podataka, organizacije za podatkovni altruizam koje obrađuju osobne podatke, kao i za izradu smjernica o tehnologijama za povećanje privatnosti ili o sustavima za upravljanje osobnim informacijama u svrhu poticanja odgovornih inovacija u području upravljanja podacima.

Kako se podsjeća u Zajedničkom mišljenju¹², „U skladu s njihovom nadležnosti i zadaćama sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka, tijela za zaštitu podataka već posjeduju posebnu stručnost u području praćenja usklađenosti obrade podataka, provedbe revizija određenih djelatnosti obrade podataka i razmjene podataka, ocjenjivanja primjerenih mjera za osiguranje visoke razine sigurnosti za pohranu i prijenos osobnih podataka, kao i u području promicanja osviještenosti među voditeljima i izvršiteljima obrade u smislu njihove obveze u pogledu obrade osobnih podataka.” Naravno, za učinkovito izvršenje novih zadaća u skladu s Aktom o upravljanju podacima, koje će biti dodijeljene prvenstveno neovisnim tijelima za zaštitu podataka te Europskom odboru za zaštitu podataka, u skladu s člankom 16. stavkom 2. UFEU-a, nužna je dodjela odgovarajućih ljudskih i financijskih resursa te resursa u području informacijske tehnologije.

Europski odbor za zaštitu podataka u tom pogledu pozdravlja uvođenje dodatnog teksta u članku 1. stavku 3. kompromisnog teksta Vijeća i posebnog upućivanja na ovlasti nadzornih tijela. U svrhu jasnoće, Europski odbor za zaštitu podataka, koji je svjestan diskrecijske ovlasti koju uživaju

¹¹ Kada se u **skupovima podataka kombiniraju osobni i neosobni podaci**, u Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, *Smjernice o Uredbi o okviru za slobodan protok neosobnih podataka u Europskoj uniji*, COM(2019)250 final, istaknuto je da „ako su neosobni podaci i osobni podaci u skupu podataka ‚neraskidivo povezani’, prava na zaštitu podataka i obveze koje proizlaze iz Opće uredbe o zaštiti podataka u potpunosti se primjenjuju na cijeli miješani skup podataka, što vrijedi i u slučaju da osobni podaci čine samo mali dio skupa podataka.”

¹² Vidjeti t. 153. Zajedničkog mišljenja.

suzakonodavci, preporučuje da se u pravni tekst Akta o upravljanju podacima (članak 1.) umetne sljedeći tekst članka 1. stavka 3. kompromisnog prijedloga Vijeća (riječi otisnute podebljanim slovima su dodane: „**nadležnosti i**“):

*„Pravo Unije i nacionalno pravo o zaštiti osobnih podataka primjenjuju se na sve osobne podatke koji se obrađuju u vezi s ovom Uredbom. Ovom se Uredbom osobito ne dovode u pitanje Uredba (EU) 2016/679 i Direktiva 2002/58/EZ, uključujući **nadležnosti i** ovlasti nadzornih tijela. U slučaju proturječnosti između odredaba ove Uredbe i prava Unije o zaštiti osobnih podataka, potonje ima prednost. Ova Uredba ne čini pravnu osnovu za obradu osobnih podataka.“*

Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka poziva suzakonodavce da zajamče da se njegova opća preporuka u pogledu imenovanih nadležnih tijela i upravljanja na razini Unije uzme u obzir u izradi njihovih stajališta o prijedlogu Komisije, odnosno da bude izričito navedena u pravnom tekstu Akta o upravljanju podacima.

Osobito u pogledu definicija utvrđenih u Aktu o upravljanju podacima

U Zajedničkom mišljenju istaknuto je da bi se **definicije predviđene Općom uredbom o zaštiti podataka trebale primjenjivati i da ne bi smjele biti implicitno izmijenjene ili uklonjene Aktom o upravljanju podacima jer bi definicije obaju pravnih okvira time postale neprecizne, čime bi se stvorila pravna nesigurnost**¹³. Nadalje, nove definicije uvedene u Aktu o upravljanju podacima, u mjeri u kojoj se odnose na obradu osobnih podataka, ne bi trebale sadržavati „pravila“ koja su nespojiva s Općom uredbom o zaštiti podataka¹⁴. To je element od ključne važnosti, a Europski odbor za zaštitu podataka poziva suzakonodavce da obrate pozornost na njega.

S jedne strane, Akt o upravljanju podacima treba sadržavati definicije „osobnih podataka“, „ispitanika“, „privole“ i „obrade“ upućivanjem na definicije iz Opće uredbe o zaštiti podataka¹⁵; s druge strane, definicije „metapodataka“, „vlasnika podataka“, „korisnika podataka“, „razmjene podataka“, „podatkovnog altruizma“ iz Akta o upravljanju podacima valja izmijeniti kako bi se izbjegle nedosljednosti i pravna nesigurnost te kako bi bile u skladu s „naravi podataka o kojima se radi“, odnosno s osobnim karakterom prava na zaštitu podataka kao prava koje se odnosi na svaku osobu¹⁶ te kao neotuđivog prava, kojeg se „ne može odreći“ i koje ne može biti predmet vlasničkih prava¹⁷.

U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka izražava žaljenje zbog toga što je u vezi s definicijom „pružatelja usluga razmjene podataka“ u kompromisnom tekstu Vijeća dodano upućivanje na „razmjenu, objedinjavanje ili trgovinu podacima“ jer se time, u mjeri u kojoj se to odnosi na osobne podatke, navodi na pomisao o legitimizaciji trgovine podacima, što nije u skladu s osobnom naravi

¹³ Vidjeti pododjeljak 3.2.B. Zajedničkog mišljenja.

¹⁴ Vidjeti t. 44. Zajedničkog mišljenja.

¹⁵ U tom pogledu vidjeti kompromisni tekst Vijeća od 30. ožujka 2021.

¹⁶ Vidjeti t. 34. Zajedničkog mišljenja, koja se odnosi na članak 8. Povelje: „1. Svatko ima pravo na zaštitu svojih osobnih podataka. 2. Takvi podaci moraju se obrađivati pošteno, u utvrđene svrhe i na temelju suglasnosti osobe o kojoj je riječ, ili na nekoj drugoj legitimnoj osnovi utvrđenoj zakonom.“

¹⁷ U tom pogledu, t. 118. Zajedničkog mišljenja: „jasan poticaj za ‚monetizaciju‘ osobnih podataka također povećava važnost usklađenosti zaštite podataka“, te bilješku 54.: „U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka priprema smjernice za prikupljanje i uporabu osobnih podataka u zamjenu za financijsku naknadu.“ Vidjeti također bilješku 61. na dnu str. 30. Zajedničkog mišljenja.

prava na zaštitu osobnih podataka. Uzimajući u obzir da je zaštita osobnih podataka temeljno pravo zajamčeno člankom 8. Povelje i uzimajući u obzir da je jedna od glavnih svrha Opće uredbe o zaštiti podataka pružanje ispitanicima kontrole nad podacima koji se odnose na njih, **Europski odbor za zaštitu podataka ponavlja da se osobni podaci ne mogu smatrati „proizvodom kojim se trguje“.** **Važna posljedica navedenog jest da, čak i ako ispitanik pristane na obradu svojih osobnih podataka, ne može se odreći svojih temeljnih prava**¹⁸. Nadalje, voditelj obrade kojemu je ispitanik dao privolu za obradu osobnih podataka nema pravo „razmjenjivati“ osobne podatke ili „trgovati“ njima (kao takozvanim „proizvodom kojim se trguje“) na način na koji bi to dovelo do toga da obrada nije u skladu sa svim primjenjivim načelima i pravilima u području zaštite podataka.

Primjer odredbe koja bi mogla dovesti do tumačenja koje nije u skladu s prethodno navedenim „osobnim karakterom“ jest članak 2. stavak 5. Akta o upravljanju podacima, kojim je „vlasnik podataka“ (uključujući pravne osobe) definiran kao osoba koja, među ostalim, ima pravo odobriti pristup podacima ili podijeliti određene osobne pod svoje nadzorom¹⁹. Europski odbor za zaštitu podataka u tom pogledu primjećuje da je Općom uredbom o zaštiti podataka svakom pojedincu zajamčeno pravo na zaštitu osobnih podataka uspostavom sustava provjere i ravnoteže u svrhu zaštite pojedinca svaki put kad se provodi obrada njegovih osobnih podataka²⁰. Obrada osobnih podataka mora biti usklađena s načelima (među kojima su: zakonitost, poštenost, transparentnost, ograničavanje svrhe, smanjenje količine podataka, točnost) i pravilima, među ostalim o pravima ispitanikâ (primjerice, pravo na informiranje, uključujući profiliranje koje se odnosi na ispitanika; pravo na pristup; na ispravak; na brisanje; pravo da ne bude predmet potpuno automatiziranog postupka donošenja odluka koji značajno utječe na njega), kojih se ispitanik ne može odreći. U tom pogledu Europski odbor za zaštitu podataka primjećuje da bi se, umjesto da se odnosi na pravnu osobu koja „ima pravo odobriti pristup osobnim podacima ili podijeliti“ osobne podatke, definicija vlasnika podataka, ako će uopće biti zadržana, trebala odnositi na obradu osobnih podataka i uvjete za tu obradu u skladu s primjenjivim pravom u području zaštite podataka²¹.

Kako je utvrđeno u predloženom tekstu za članak 1. Akta o upravljanju podacima, kad je riječ o osobnim podacima, prednost ima pravo u području zaštite podataka (u slučaju proturječnih pravila)²². Međutim, **od ključne je važnosti izbjeći proturječna pravila ili tumačenje u čitavom tekstu uredbe, kao i poboljšati trenutačnu čitljivost pravnog teksta.**

U tom bi smislu trebalo uvesti definiciju izraza „dopuštenje“ (koje pravne osobe daju za ponovnu uporabu podataka) kako bi se nedvosmisleno pojasnilo na koje se točno podatke (vrstu podataka)

¹⁸ Vidjeti Smjernice 2/2019 Europskog odbora za zaštitu podataka o obradi osobnih podataka na temelju članka 6. stavka 1. točke (b) Opće uredbe o zaštiti podataka u kontekstu pružanja internetskih usluga ispitanicima dostupne na poveznici: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines-art-6-1-b-adopted-after-public-consultation-hr.pdf

¹⁹ Vidjeti t. 29.–31. Zajedničkog mišljenja. Vidjeti i nejasno upućivanje na „njihove“ podatke iz članka 11. stavka 6., članka 19. i članka 19. stavka 1. točke (a), kako je također istaknuto u Zajedničkom mišljenju.

²⁰ Vidjeti t. 29. i dalje Zajedničkog mišljenja.

²¹ Vidjeti t. 31. Zajedničkog mišljenja.

²² U istom smislu vidjeti Direktivu (EU) 2019/770 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja i digitalnih usluga, SL L 136, 22.5.2019., str. 1., članak 3. stavak 8.: „Pravo Unije o zaštiti osobnih podataka primjenjuje se na sve osobne podatke koji se obrađuju u vezi s ugovorima iz stavka 1. Ovom se Direktivom osobito ne dovode u pitanje Uredba (EU) 2016/679 i Direktiva 2002/58/EZ. U slučaju proturječnosti između odredaba ove Direktive i prava Unije o zaštiti osobnih podataka, potonje ima prednost.“

ono odnosi. Kako je navedeno u Zajedničkom mišljenju, smatramo da bi se izraz trebao odnositi samo na neosobne podatke, u svrhu jasnoće²³.

Zabrinutosti povezane sa sektorskim poglavljima Akta o upravljanju podacima

Europski odbor za zaštitu podataka također je uvelike zabrinut zbog „sektorskih” poglavlja Akta o upravljanju podacima (II., III. i IV.) i želi ukazati na neka od njih u nastavku:

- Kad je riječ o poglavlju II. Akta o upravljanju podacima, podsjećamo da Zajedničko mišljenje sadrži preporuku da se **u materijalni dio Akta o upravljanju podacima uvrsti navod iz uvodne izjave 7.**, prema kojem „[o]sobni podaci nisu obuhvaćeni područjem primjene Direktive (EU) 2019/1024 [naša napomena: a obuhvaćeni su područjem primjene Akta o upravljanju podacima] u mjeri u kojoj režim pristupa isključuje ili ograničava pristup takvim podacima zbog zaštite privatnosti i integriteta pojedinca, posebno u skladu s pravilima o zaštiti podataka”²⁴.

To znači da bi se Akt o upravljanju podacima osobito primjenjivao na područje primjene utvrđeno u članku 1. stavku 2. točki (h) Direktive o otvorenim podacima, kako slijedi: „*dokumente kojima pristup nije dopušten ili kojima je pristup ograničen na temelju režimâ pristupa zbog zaštite osobnih podataka, i dijelove dokumenata kojima se može pristupiti na temelju tih režima koji sadržavaju osobne podatke čija je ponovna uporaba utvrđena zakonom kao neusklađena s pravom o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka ili kao takva da potkopava zaštitu privatnosti i integritet pojedinca, posebice u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom o zaštiti osobnih podataka*”. S obzirom na osjetljivost osobnih podataka o kojima se radi, kako bi se zajamčilo da razina zaštite osobnih podataka u EU-u nije smanjena, kao i radi pravne sigurnosti, Zajedničkim mišljenjem preporučuje se **usklađivanje poglavlja II. Prijedloga s postojećim pravilima o zaštiti osobnih podataka utvrđenima Općom uredbom o zaštiti podataka i Direktivom o otvorenim podacima**. Zajedničkim mišljenjem suzakonodavce se poziva da u protivnom razmotre **isključivanje osobnih podataka** iz područja primjene tog poglavlja²⁵.

Nadalje, s obzirom na činjenicu da se može smatrati da ispitanik nije dobrovoljno dao privolu zbog neravnoteže moći koja je često prisutna u odnosu između ispitanika i tijela javne vlasti, u Zajedničkom mišljenju izražena je zabrinutost u pogledu članka 5. stavka 6. Akta o upravljanju podacima²⁶, te se, općenito, poziva suzakonodavce da **u Prijedlogu jasno definiraju primjerene modele „građanskog sudjelovanja”, putem kojih pojedinci na otvoren i suradnički način mogu sudjelovati u postupku definiranja scenarija kojima se omogućuje ponovna uporaba osobnih podataka, u skladu s pristupom projektima otvorenih podataka odozdo prema gore.**

²³ Vidjeti t. 47. i dalje Zajedničkog mišljenja.

²⁴ Vidjeti t. 69. Zajedničkog mišljenja.

²⁵ Vidjeti t. 71. Zajedničkog mišljenja.

²⁶ Članak 5. stavak 6.: „Ako se ponovna uporaba podataka ne može odobriti u skladu s obvezama utvrđenima u stavicama od 3. do 5. i ako ne postoji druga pravna osnova za prijenos podataka na temelju Uredbe (EU) 2016/679, **tijelo javnog sektora pruža potporu ponovnim korisnicima da zatraže pristanak ispitanika** i/ili dopuštenje pravnih subjekata na čija bi prava i interese takva ponovna uporaba mogla utjecati, ako je to izvedivo bez nerazmjernih troškova za javni sektor. Pri tome im mogu pomagati nadležna tijela iz članka 7. stavka 1.”

Zajedničkim se mišljenjem također preporučuje **izmjena Akta o upravljanju podacima kako bi se pojasnilo da ponovna uporaba osobnih podataka u posjedu tijelâ javnog sektora može biti dopuštena samo ako za to postoji osnova u pravu Unije ili države članice** kojim je utvrđen popis jasnih spojivih svrha u koje daljnja obrada može biti zakonito dopuštena ili predstavlja nužnu i proporcionalnu mjeru u demokratskom društvu kako bi se zaštitili ciljevi iz članka 23. Opće uredbe o zaštiti podataka²⁷.

Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka podsjeća da uvođenjem podataka u posjedu tijela javnog sektora koji su zaštićeni na temelju statističke povjerljivosti u područje primjene poglavlja II. Akta o upravljanju podacima, u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (b), nastaje rizik od proturječnosti s načelom prema kojem se osobni podaci prikupljeni u statističku svrhu smiju koristiti samo u tu svrhu²⁸. Poštovanje ovog načela ključno je kako se ne bi ugrozilo povjerenje dotične osobe kada pruža svoje podatke u statističke svrhe²⁹.

- Kad je riječ o poglavlju III., **Aktom o upravljanju podacima trebalo bi utvrditi da je jedan od uvjeta za pružanje usluge(a) razmjene podataka taj da pružatelj usluge mora uspostaviti postupke kojima jamči usklađenost s pravom Unije i nacionalnim pravom u području zaštite osobnih podataka, uključujući postupke kojima se jamči ostvarivanje pravâ ispitanikâ.** Pružatelj usluge osobito mora staviti ispitaniku na raspolaganje lako dostupne alate koji mu omogućuju ne samo da pruži, nego i da *povuče* privolu, kao i alate kojima je omogućen sveobuhvatni pregled načina na koji se njegovi osobni podaci razmjenjuju te u koju svrhu³⁰.

Nadalje, Akt o upravljanju podacima mora sadržavati **obvezu, kad je to primjenjivo, provedbe procjene učinka na zaštitu podataka u skladu s člankom 35. Opće uredbe o zaštiti podataka** te, u slučaju da i dalje postoje visoki rizici za predmetne osobe, savjetovanja s tijelom za zaštitu podataka prije obrade u skladu s člankom 36. Opće uredbe o zaštiti podataka³¹.

- **Aktom o upravljanju podacima trebali bi biti utvrđeni isti zahtjevi u pogledu organizacija za podatkovni altruizam**³². Te mjere zaštite podataka također moraju biti uključene u Akt o upravljanju podacima zbog označivanja, kao pružatelja usluge razmjene podataka ili „organizacije za podatkovni altruizam priznate u Uniji”, što bi ti pravni subjekti koristili za dobivanje privole ispitanika, koji bi pretpostavio da je zajamčen visoki stupanj zaštite takvih podataka, za obradu njegovih osobnih podataka.

S obzirom na prethodno navedeno, kako je primijećeno u Zajedničkom mišljenju, **Europski odbor za zaštitu podataka smatra da deklarativnim režimom za obavješćivanje/registraciju, koji su Aktom o upravljanju podacima predviđeni za pružatelje usluga razmjene podataka, odnosno organizacije za podatkovni altruizam, nije predviđen dovoljno strog postupak sigurnosne provjere** s obzirom na moguće učinke koje obrada podataka koju mogu provoditi takvi subjekti može imati za ispitanike. Stoga **Europski odbor za zaštitu podataka preporučuje da se ispitaju alternativni postupci, kojima bi**

²⁷ Vidjeti t. 77. Zajedničkog mišljenja. Vidjeti i točke 75. i 76. Zajedničkog mišljenja.

²⁸ Vidjeti uvodnu izjavu 27. Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici; kao i članak 4. stavke 1. i 2. Preporuke Vijeća Europe br. R (97)18 8 koja se odnosi na zaštitu osobnih podataka prikupljenih i obrađenih u statističke svrhe.

²⁹ Vidjeti bilješku 36. Zajedničkog mišljenja.

³⁰ Vidjeti pododjeljak 3.4.1. i t. 147. Zajedničkog mišljenja.

³¹ Vidjeti t. 147. Zajedničkog mišljenja.

³² Vidjeti pododjeljak 3.5.1. Zajedničkog mišljenja.

se osobito trebalo uzeti u obzir sustavnije uključivanje alata za preuzimanje odgovornosti i usklađenost za obradu osobnih podataka sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka, osobito pridržavanje kodeksa ponašanja ili mehanizma certificiranja³³.

Europski odbor za zaštitu podataka izražava žaljenje zbog toga što je u kompromisnom tekstu Vijeća od 30. ožujka 2021. sada (izričito) predviđeno da registracija u svojstvu priznate organizacije za podatkovni altruizam nije preduvjet za obavljanje djelatnosti podatkovnog altruizma, čime se dodatno slabe provjere i zaštitne mjere za ispitanike u pogledu aspekata zaštite podataka koji su od presudne važnosti. Te su zaštitne mjere također posebno važne zbog neodređenosti definicije „podatkovnog altruizma” sadržane u Aktu o upravljanju podacima.

Nadalje, **Akt o upravljanju podacima trebao bi sadržavati preciznu definiciju „svrha od općeg interesa” koje bi nastojale ostvariti organizacije za podatkovni altruizam**³⁴. Osim toga, „europski obrazac privole za podatkovni altruizam” za obradu osobnih podataka koju obavljaju organizacije za podatkovni altruizam trebalo bi izraditi na temelju savjetovanja s Europskim odborom za zaštitu podataka, a ne s Europskim odborom za inovacije u području podataka (koji tek treba biti uspostavljen)³⁵.

- U Zajedničkom mišljenju primijećeno je da Akt o upravljanju podacima sadrži zahtjev o „neovisnosti” pružatelja usluga razmjene podataka, kao i „neovisnosti” organizacija za podatkovni altruizam. Što se tiče organizacija za podatkovni altruizam, Zajedničkim mišljenjem preporučuje se da se **pojasni neovisnost organizacije za podatkovni altruizam od profitnih subjekata (npr. pravna, organizacijska, ekonomska)**³⁶. Što se tiče pružatelja usluga razmjene podataka, Europski odbor za zaštitu podataka želi istaknuti uvodnu izjavu 22. Akta o upravljanju podacima: „[...] *Specijalizirani posrednici u području podataka koji su neovisni o vlasnicima podataka i korisnicima podataka mogu olakšati nastanak novih ekosustava temeljenih na podacima koji su neovisni o bilo kojem sudioniku sa značajnom tržišnom snagom. [...]*” Europski odbor za zaštitu podataka ističe da je takva vrsta neovisnosti pružateljâ usluga razmjene podataka od ključne važnosti sa stajališta tržišnog natjecanja i zaštite podataka³⁷.

Zaključak

Zaključno, Europski odbor za zaštitu podataka poziva suzakonodavce da riješe pitanja od ključne važnosti objašnjena u Zajedničkom mišljenju, čime će se izbjeći da se Aktom o upravljanju podacima stvori paralelni skup pravila koja nisu u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka, kao ni s ostalim pravom Unije, što bi dovelo do nedostatnih zaštitnih mjera za dotične pojedince te poteškoća u praktičnoj primjeni.

³³ Vidjeti t. 140. i 180. Zajedničkog mišljenja.

³⁴ Vidjeti t. 159.–160. i 170.–171. Zajedničkog mišljenja.

³⁵ Vidjeti pododjeljak 3.5.5. Zajedničkog mišljenja.

³⁶ Vidjeti t. 78. Zajedničkog mišljenja.

³⁷ Osobito vidjeti: Izjavu Europskog odbora za zaštitu podataka o učincima koncentracije gospodarskih subjekata na zaštitu podataka donesenu 27. kolovoza 2018., „Rastuća koncentracija na digitalnim tržištima mogla bi ugroziti razinu zaštite podataka i slobodu korisnika digitalnih usluga”; Izjavu Europskog odbora za zaštitu podataka o pitanjima privatnosti u slučaju spajanja, donesenu 19. veljače 2020.

Ovom izjavom, koja sadrži upućivanja na neke ključne točke Zajedničkog mišljenja, ne dovodi se u pitanje mogućnost donošenja detaljnije izjave u budućnosti ili mišljenja o budućim stajalištima suzakonodavaca.

Za Europski odbor za zaštitu podataka

Predsjednica

(Andrea Jelinek)